

Opieka nad niepełnosprawnymi i niesamodzielnymi osobami starszymi

Mgr Rafał Bakalarczyk

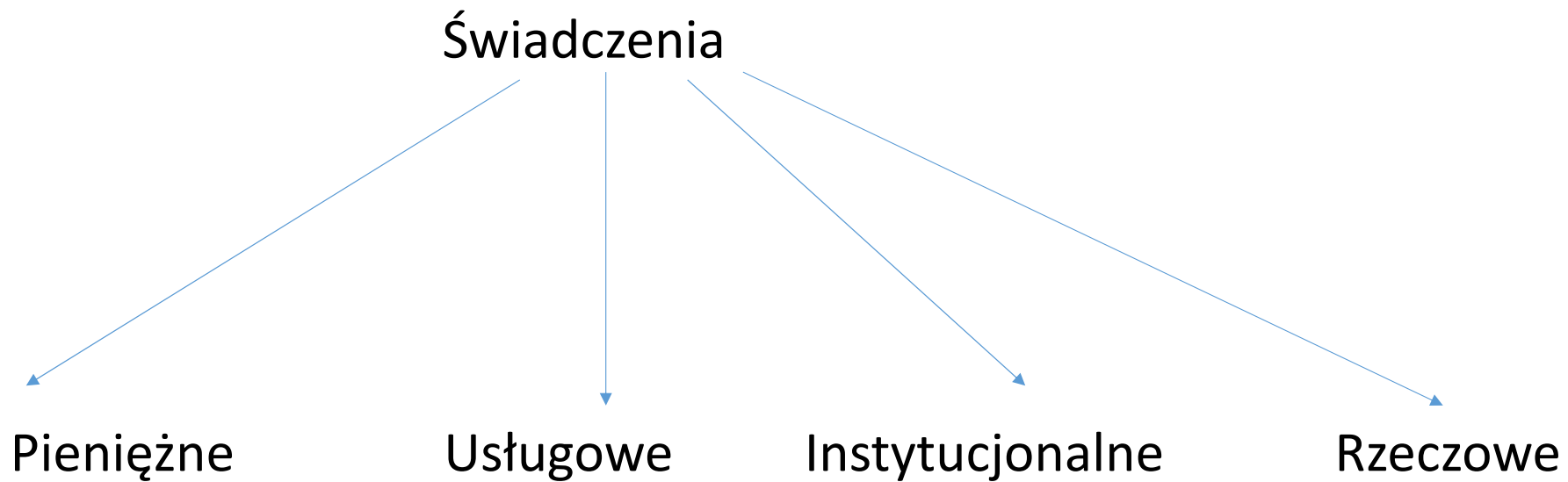
ASOS 2014-2020

Analiza Programu na rzecz Aktywności Społecznej
Osób Starszych na lata 2014-2020

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

- w jakich sytuacjach seniorzy mogą wymagać pomocy społecznej i innych form wsparcia?
- Jak wygląda sytuacja socjalna, rodzinna i opiekuńcza polskich seniorów?
- na jakie formy pomocy, opieki, wsparcia mogą liczyć?

Rodzaje wsparcia z jakiego mogą korzystać seniorzy

Wsparcie materialne

1. Świadczenia emerytalno-rentowe
2. Świadczenia z pomocy społecznej
(zasitek stały, okresowy, celowy, specjalny celowy)
3. Dodatki (mieszkaniowy, energetyczny)
4. Świadczenia pieniężne dla osób niesamodzielnych i opiekunów
 - a) dla osoby niesamodzielnej:
 - zasitek pielęgnacyjny/ dodatek pielęgnacyjny/renta socjalna
 - b) Dla opiekuna osoby niesamodzielnej
 - świadczenie pielęgnacyjne/specjalny zasitek opiekuńczy/ zasitek dla opiekuna

Zasiłki z pomocy społecznej

1)Zasiłek stały – dostęp zależny od kryterium dochodowego, dla osób całkowicie niezdolnych do pracy lub niezdolnych do pracy ze względu na wiek, w kwocie będącej różnicą kryterium dochodowego i dochodu, ale nie mniejszej niż 30 złotych

2)Zasiłek okresowy

3) Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy

Świadczenia z tytułu niesamodzielności

	Dodatek pielęgnacyjny	Zasiłek pielęgnacyjny
kwota	206 zł	153 zł
komu przysługuje	<ul style="list-style-type: none">- Osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym, uprawnione do świadczeń emerytalno-rentowych- Osoby, które ukończyły 75 lat	<ul style="list-style-type: none">-niepełnosprawne dzieci- Osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym po 16 roku- osoby, które ukończyły 75 lat
kto wypłaca?	Jest wypłacany przez ZUS wraz z emeryturą lub rentą	Jest przyznawany przez ośrodek pomocy społecznej
waloryzacja/weryfikacja	Jego wysokość jest corocznie waloryzowana	Jego wysokość jest weryfikowana co 3 lata na tych samych zasadach co pozostałe świadczenia rodzinne

Świadczenia pieniężne dla opiekuna	Świadczenie pielęgnacyjne	Specjalny zasiłek opiekuńczy	Zasiłek dla opiekuna
kwota	Od maja 1000 złotych(800 złotych + 200 złotych rządowego programu); od stycznia 2015r – 1100 netto, od 2016r.- 1200 złotych	520 złotych	520 złotych
podopieczny	Niepełnosprawność powstała przed 18 roku życia	Niepełnosprawność powstała po 18 roku życia	Niepełnosprawność powstała po 18 roku życia
Warunki jakie musi spełnić opiekun	<ul style="list-style-type: none"> - Całkowita rezygnacja lub niepodejmowanie pracy - Obowiązek alimentacyjny wobec podopiecznego (najczęściej jest to relacja opieki rodzic – dzieci) - Brak uprawnienia do świadczeń emerytalno-rentowych 	<ul style="list-style-type: none"> - Obowiązek alimentacyjny - Dochód poniżej 623 złotych netto na osobę) - Poświadczona całkowita rezygnacja z pracy ze względu na opiekę - Brak uprawnienia do świadczeń emerytalno-rentowych 	Dla opiekunów, którym uprawnienie do świadczenia pielęgnacyjnego wygasło z 30 czerwca 2013 r.
Odprowadzanie składek za opiekuna	tak	tak	tak

Wykluczeni opiekunowie osób niesamodzielných

1) Nadal część osób opiekujących się długotrwale głęboko niesamodzielnymi bliskimi i w związku z tym nie pracujący zawodowo są pozbawieni wsparcia materialnego z tego tytułu.

I. osoby, których dorośli podopieczni nabyli znaczny stopień niepełnosprawności po 1 stycznia 2013 roku, a nie spełniają warunku poświadczanej rezygnacji z pracy w związku z wykonywaniem opieki.

II. o osoby, których dorośli podopieczni nabyli znaczny stopień niepełnosprawności po 1 stycznia 2013 roku, a nie spełniają kryterium dochodowego 623 złotych na osobę.

III. Osoby wcześniej pobierające ŚP, których podopiecznych orzeczenie o niepełnosprawności wygasło w okresie 1 stycznia - 30 czerwca 2013 roku, a którzy po przedłużeniu orzeczenia nie zakwalifikowali się do SZO ze względu na przekroczenie, choćby bardzo nieznacznie, kryterium dochodowego

2) Ponadto brak jest obecnie wsparcia dla osób które chcą godzić opiekę z pracą ani tych, którym przysługuje świadczenie emerytalno-rentowe

Wsparcie usługowe

1) usługi opiekuńcze z pomocy społecznej obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

2) specjalistyczne usługi opiekuńcze z pomocy społecznej są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

3) usługi realizowane przez pielęgniarkę opieki długoterminowej przyznawane na mocy osobnych przepisów

Opieka stacjonarna/instytucjonalna

- Domy pomocy społecznej
- Rodzinne domy pomocy
- Środowiskowe ośrodki wsparcia/ dzienne domy pomocy społecznej
- Placówki opieki długoterminowej
- Zakłady opiekuńczo-lecznicze/ zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze

Domy Pomocy Społecznej – dla kogo?

kto i na jakich zasadach jest kierowany?

Istnieje kilka rodzajów domów pomocy społecznej, w zależności od rodzaju potrzeb osób które do nich trafiają:

- dla osób w podeszłym wieku
- dla przewlekle chorych somatycznie
- dla przewlekle psychicznie chorych
- dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
- dla niepełnosprawnych fizycznie

Domy Pomocy Społecznej - opłaty

Koszt pobytu ponosi:

- 1) W pierwszej kolejności mieszkaniec, ale do wysokości 70% swojego dochodu
- 2) W dalszej kolejności rodzina, ale pod warunkiem, że dochód w niej przekracza 300% kryterium dochodowego z pomocy społecznej
- 3) Gmina pokrywa różnicę między kosztem pobytu, a opłatami wniesionymi przez mieszkańca i jego rodzinę

* Planowane są zmiany zasad odpłatności za domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej – zadania i standardy

W ramach określonych prawnie standardów DPS świadczy się trzy typy usług:

1. Usługi bytowe
2. Usługi opiekuńcze
3. Usługi wspomagające

Usługi bytowe: miejsce zamieszkania, wyżywienie, odzież i obuwie, utrzymanie czystości

Usługi opiekuńcze (pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacja, niezbędna pomoc w załatwieniu spraw osobistych)

Usługi wspomagające

- umożliwienie udziału w terapii zajęciowej
- podnoszenie sprawności i aktywizowanie
- wspieranie samorządności mieszkańców domu,
- umożliwienie zaspokajania potrzeb religijnych i kulturalnych
- zapewnienie bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych
- zapewnienie przestrzegania praw mieszkańców i dostępu do informacji
- pomoc w sprawnym wnoszeniu i załatwianiu skarg i wniosków
- finansowanie mieszkańcowi domu nieposiadającemu własnego dochodu niezbędnych przedmiotów codziennego użytku
- stymulowanie nawiązywania, utrzymania i rozwijania kontaktu z rodziną i społecznością lokalną

Rodzinne Domy Pomocy

Może w nich przebywać od 3 do 8 osób wymagających wsparcia ze względu na wiek lub niepełnosprawności

W rodzinnych domach pomocy podopieczni mieszkając wspólnie z osobami prowadzącymi tego typu placówki, mają zapewnione zgodnie z odpowiednim standardem warunki bytowe (miejsce zamieszkania, wyżywienie i zapewnienia środków czystości) jak i opiekuńcze

Osoby biskie mieszkańców rodzinnych domów pomocy powinni mieć zapewniony dostęp do swobodnego kontaktu z nimi

Skierowanie do rodzinnego domu pomocy następuje w drodze decyzji administracyjnej OPS na podstawie wywiadu środowiskowego

Ośrodki wsparcia

- *Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia.*
- *Ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu.*
- *W ośrodku wsparcia mogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu.*
- *Ośrodkiem wsparcia może być ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko i dom dla bezdomnych oraz klub samopomocy*

Placówki opieki długoterminowej

- zgodnie z ustawą o pomocy społecznej mogą powstawać placówki świadczące opiekę długoterminową w ramach działalności gospodarczej i statutowej
- organizacje te mają jednak obowiązek stosowania odpowiednich standardów , rejestracji w Urzędzie Wojewody i podlegania mu kontroli. W praktyce jednak wiele z nich – działając pod szyldem hosteli, pensjonatów etc.- uchyla się od rejestracji i pozostaje poza publiczną kontrolą, co rodzi ryzyko dla standardów bezpieczeństwa i jakości opieki w niej świadczonej

Refundacja sprzętu rehabilitacyjnego i likwidacji barier architektonicznych

- Możliwe jest ubieganie się o refundację kosztu dostosowania mieszkania do potrzeb osób niepełnosprawnych ze środków PFRON (w wysokości 80% kosztu)
- Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Luki w systemie wsparcia i proponowane
kierunki zmian